2009-019 RØRHØG – CIRCUS AERUGINOSUS – MARSH HARRIER – ROHRWEIHE

Rørhøgen Circus aeruginosus på Bornholm.

Af Per Bomholt

I 2005 og 2008 optalte forfatteren bestanden af Rørhøg på Bornholm i juli måned. Under optællingerne fik jeg assistance af Freddy Jensen (2005 og 2008) og i 2008 af Freddy Jensen og Torben Kure. I Juni 2009 besøgte jeg igen øen og de foreløbige tal fra 2009 er omtalt i teksten.
Rørhøgen på Bornholm yngler i øens moser Ølene, Bastemose, Svinemose, Hundsemyre , Spellinge Mose og moserne syd for Ekkodalen fra Udkæret i vest og Vallensgård Mose. Derudover forekommer den spredt på Nordbornholm i vekslende vådområder, i marker vest og syd for Rø Plantage og på den sydlige del af øen omkring udløb af Grødby Å og Øle Å.
På trods af et tidsforbrug på 9 dage i 2005 og 7 dage i 2008, må det formodes, at der på små lokaliteter eller i marker på øen er overset adskillige par, idet der blev truffet Rørhøg i marker flere steder.

Ølene – typisk Rørhøge-biotop. Foto: Torben Kure 2009 ©

Rørhøgen var udryddet på Bornholm til 1978, hvor det første par blev fundet i Svinemosen (Torben Kure). Hans Erik Jørgensen havde kun oplysning om 1 par i 1987 (Jørgensen 1989). Herefter begyndte bestanden at stige, således at der i Atlas undersøgelsen blev registreret 9 par, alle på de store lokaliteter. Grell 1998.
Optællingerne i 2005 og 2008 viste, at Rørhøge bestanden er fordoblet siden midten af 1990erne fra 9 til ca. 20 par i 2008.

Tabel 1. Lokaliter med angivelse af antal registrerede ynglepar

Lokalitet	2005	2008	2009
Svinemose	1	2	2
Bastemose	1	1	1
Spellinge	1	min 1	1
Klemensker		1	
Hammer		0-1	0-1
NV Bornholm	1	1	1
Muredam			1
Ølene	3	5	3
Myregård			1
Vallensgård	2	2	2
Udkæret		1	
Ferskesø	0	1	1
Åkirkeby	1	1	ukendt
Hundsemyre	ikke undsøgt	1	ukendt
Sydøst	0-1	1	1
Øst		1	1
par i alt	10 12	19 -20	15 - 18

Ungeproduktionen i 2008

Ungeproduktionnen i 2008 var overraskende høj. På 10 kuld, hvor der var gode muligheder for at optælle antal udfløjne unger primo august sås 21 unger, et gennemsnit på 2.1 unge. HEJ fandt 2,7 -2,9 unge pr. kuld i Fyns, Vestsjællands og Storstrøms Amt 1977 -87. Der er muligvis overset adskillige ungfugle af observatørerne, især i Ølene og Svinemose. Af 15 par, hvor ynglesucces er kendt, fik 14 par unger på vingerne. HEJ fandt en andel af mere end 90 % i sin undersøgelse. Ungeproduktionen på Bornholm var således på højde med de mest succesrige danske regionale bestande.
Vejret i 2008 var meget varmt og tørt på Bornholm, hvilket normalt er gunstigt for arten. Den manglende udbredelse af Ræv og Mår på øen er givetvis til gavn for arten på en række mindre biotoper. Rørhøgen konkurrerer med Musvåge Buteo buteo og Duehøg Accipiter gentiles om føden.
Der er ud over en pæn bestand af mus og småfugle en stor bestand af kaniner, Ringdue og Fasan på øen. Desværre tillod tiden ikke en nærmere undersøgelse af fourageringshabitater og vaner.

En optælling i Ølene den 2.8.2008 om aftenen gav et meget præcist billede af de tilstedeværende fugle. 5 ad. han, 2 hun og 9 unger var i luften samtidigt, kraftigt varslende. Efter et kvarter fortrak en duehøg hun fra området, fordrevet af Rørhøge-hunnerne i fællesskab. De varslende hanner havde ikke formået at drive Duehøgen ud, men da hunnerne angreb, fortrak den hurtigt.

Forinden var kuldene blevet omhyggeligt optalt ved 2 besøg til 4, 2, 2, 2, 1 juv udfløjne unger Der kunne imidlertid befinde sig unger på rederne flere steder.

Et intensivt studie af Rørhøgen på Bornholm ville være værdifuld , fordi området er rævefrit. Der ligger et oplagt biologi speciale i at sammenligne Bornholm og Tøndermarsken, hvor Rørhøgen er trængt af ræven.

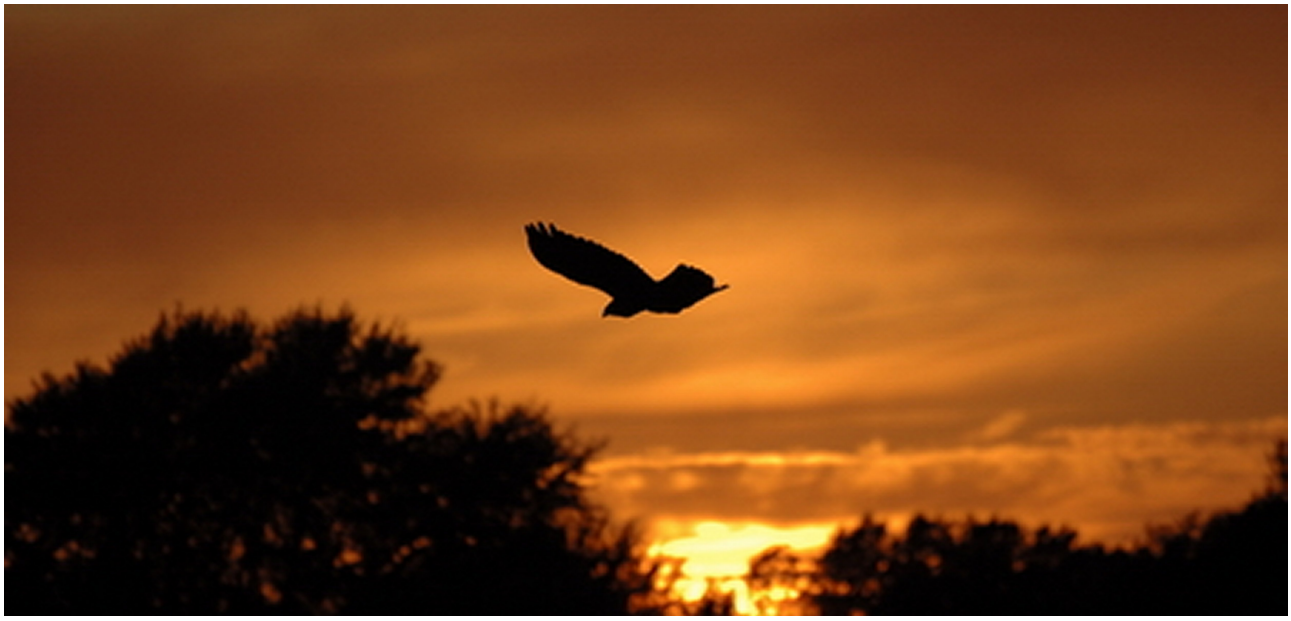

Rørhøg i solnedgang over Ølene. Foto: Jacob Lyster 2009 ©

Litteratur.

Jørgensen, Hans Erik. Danmarks Rovfugle, Frederikshus 1989
Grell Michael. Fuglenes Danmark ,Gad 1998

Tak til Freddy Jensen, Svaneke og Torben Kure, Hasle for informationer og data.

Forfatters adresse:
Brennerpasset 100
DK-6000 Kolding